

SAVJET

RADIO I TELEVIZIJE CRNE GORE

Ombudsman RTCG

Podgorica, 21. 03. 2024.

SAVJETU RADIO I TELEVIZIJE CRNE GORE

Predmet: Zapisnik i mišljenje ombudsmana, na prigovor Asocijacije Spektra od 14. 03. 2024. godine.

Povod za dostavljanje prigovora je informacija koja je emitovana u Dnevniku 2, 11. 03. 2024. godine.

Podnosilac prijave je naveo:

Obraćam Vam se ispred Asocijacije Spektra, nevladine organizacije koja aktivno djeluje u oblasti rodne ravnopravnosti, sa posebnim fokusom na ljudska prava transrodnih, rodno varijantnih i interpolnih osoba u Crnoj Gori.

Ovim putem želim da Vam uputim pritužbu u odnosu na povredu profesionalnih standarda od strane Radio-televizije Crne Gore, prilikom emitovanja saopštenja Mitropolije Crnogorsko-primorske povodom nacrtu Zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja, u informativnoj emisiji Dnevnik emitovanoj 11.3.2024. godine u 19.30h, urednice Jelene Otašević, te prenesenoj na portalu RTCG.

Naime, u okviru Dnevnika je emitovano integralno saopštenje MCP, a kojim Mitropolija ne samo da izražava mišljenje o kvalitetu nacrtu Zakona i njegovoj sadržini, već najavljuje borbu protiv ljudskih prava, ali i miješanje u proces donošenja zakona, čime krši ustavno zagarantovan princip odvojenosti crkve i države. Ono što zabrinjava jeste nekritički osvrt Javnog servisa, koji u svom prilogu nije uključio apsolutno nijedno mišljenje od strane relevantnih aktera u odnosu na sam proces kreiranja nacrtu Zakona,

kao što su članovi/ce Radne grupe koji predstavljaju relevantne stručnjake/inje iz ključnih oblasti za kreiranje nacrtu Zakona, kao ni posmatrača/ca Radne grupe, poput predstavnice institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, UN-a i Savjeta Evrope.

U odnosu na to, podnosimo pritužbu jer vjerujemo da je Javni servis grubo prekršio član 9. Zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore, kojim se garantuje poštovanje profesionalnih standarda, a koji podrazumijevaju između ostalih, **jačanje društvene kohezije, uravnoteženo izvještavanje, doprinos poštovanju i unapređenju ljudskih prava, demokratskih vrijednosti i institucija, promociju i podršku vrijednostima građanskog društva i prezentovanje građanskih inicijativa, nepristrasno, tačno, blagovremeno, razumljivo i uravnoteženo informisanje o domaćim i međunarodnim dešavanjima od javnog interesa, te odražavanje aktuelne životne probleme različitih struktura crnogorskog društva.**

Posebno zabrinjava činjenica da Javni servis od početka rada Radne grupe u julu 2022. godine, svega nekoliko puta izvještavao o samom procesu kreiranja nacrtu Zakona, važnosti njegovog usvajanja, te nijednom tokom Dnevnika dao prostor ovoj važnoj temi koja je od ključnog značaja za unapređenje ljudskih prava u Crnoj Gori, a značajno veći prostor u vrijeme najveće gledanosti dao upravo Mitropoliji i njenom saopštenju kojom se saopštavaju netačne informacije, nacrt Zakona pogrešno tumači, uzbunjuje javnost, te navodi na zabludu, a najavljuje se aktivna borba Mitropolije protiv ljudskih prava, te njeno miješanje u proces donošenja zakona u domenu ljudskih prava marginalizovanih zajednica.

Ovim putem zahtijevamo od Vas da promptno reagujete, te nas obavijestite o koracima koje ste preduzeli da se ispravi šteta nanescena ljudskim pravima u Crnoj Gori.

Povodom prigovora, uredništvo je dostavilo odgovor:

U odnosu na vaš dopis, a u vezi sa Zahtjevom NVO Asocijacije spektra želimo da iznesemo nekoliko činjenica koje nijesu precizno navedene u njihovom obraćanju. Prije svega želimo da istaknemo da Javni servis, kao servis svih građana, kontinuirano izvještava sa svih događaja bez obzira na to ko se kako izjašnjava po bilo kom osnovu. Posebno vodimo računa o ljudskim pravima i osjetljivim kategorijama društva.

U prilog tome govori i da smo, kada je riječ o pravima LGBT zajednice, informisali građane i o ključnim porukama sa Nacionalne konferencije "Prava LGBTIQ+ osoba

– od strateških rješenja do praktične primjene zakona” emitovane u informativnim emisijama 25.1., kao i istraživanje NVO CGO predstavljeno 14.2. koje se odnosi na probleme s kojima se suočavaju LGBT osobe.

U odnosu na pritužbu, u njoj se netačno navodi da je saopštenje MCP emitovano integralno, a kao dokaz prilažemo vam i link na kojem se vidi kako izgleda integralna informacija, koja je istovjetna mailu koji smo dobili od Mitropolije.

<https://mitropolija.com/2024/03/11/o-nacrtu-zakona-o-pravnom-prepoznavanju-rodnog-identiteta-na-osnovu-samoodredjenja/>

Kako izgleda integralno prenošenje informacije možete vidjeti na primjeru portala CDM koji je tu informaciju prenio istog dana 11.03. u 13:38.

<https://www.cdm.me/drustvo/mpc-besmislene-su-i-sulude-odredbe-da-dijete-sa-15-godina-iskazom-odredi-svoj-pol/>

Za razliku od toga u našoj informativnoj emisiji, na koju se odnosi pritužba prenijeta je jedna rečenica koju možete pročitati u nastavku.

“Nacrt zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja ugrožava duh tradicionalne i vjerujuće Crne Gore, a kosi se i sa postojećim pravnim normama države, smatraju u Mitropoliji crnogorsko-primorskoj”.

U pritužbi se navodi i da je riječ o prilogu što apsolutno nije tačno jer je riječ o segmentu dnevnika koji je sastavljen iz više kratkih informacija. Da je to tako možete pogledati klikom na link na kojem se nalazi Dnevnik 2 od 11. 03.

<https://rtcg.me/tv/emisije/informativni/dnevnik-2/530012/dnevnik-11032024.html>

Prilog podrazumjeva snimljene izjave na temu koja se obrađuje, a kao što možete da vidite u prethodnom linku i saopštenoj rečenici, to nije bio slučaj u dnevniku koji je predmet pritužbe.

Takođe, kako smo prenijeli informaciju koja nam je na mail prosljeđena informacija iz MCP isto tako smo u Dnevniku 2 15.3. u dnevniku objavili i informaciju objavljenu na našem portalu, a koja se odnosi na Predlog zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja, objavljeni tekst možete pročitati u nastavku.

„Utvrđivanje Predloga zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja planirano je za četvrti kvartal ove godine, saopšteno je Portalu Javnog servisa iz Ministarstva ljudskih i manjinskih prava. I izvršni direktor Asocijacije Spektra Jovan Ulićević smatra da nema prepreke da se nacrt

Zakona nađe pred poslanicama do kraja prvog zasijedanja Skupštine“.

[https://rtcg.me/tv/emisije/informativni/dnevnik-2/531919/dnevnik-](https://rtcg.me/tv/emisije/informativni/dnevnik-2/531919/dnevnik-15032024.html)

[15032024.html](https://rtcg.me/tv/emisije/informativni/dnevnik-2/531919/dnevnik-15032024.html)

Iz svega navedenog se može vidjeti da Javni servis nije dao značajno veći prostor MCP kako se inputira u dopisu, naprotiv, itekako vodimo računa da su u informativnom programu zastupljeni svi stavovi koji se odnose na pojedine oblasti što je i dužnost Javnog servisa. Takođe, za Javni servis ne postoje građani prvog i drugog reda bez obzira čime se bave i na koji način nastupaju, mišljenje svih društvenih činilaca, posebno onih na odgovornim pozicijama smo dužni da prezentujemo javnosti koja u konačnom treba da sudi o saopštenom.

O otvorenosti Javnog servisa, i doprinosu koji dajemo u raspravi o predloga Zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja, najbolje govori emisija koja je planirana u trenutku kada je počela javna rasprava na tu temu, a koja će se realizovati u ponedjeljak 26. marta.

ZAKLJUČAK OMBUDSMANA

Informativni programi i svi drugi programi RTCG dužni su da poštuju profesionalne standarde:

Objektivnost u informativnim programima ne obezbjeđuje se samo ravnotežom suprotstavljenih stavova, već i kompletnim predstavljanjem okolnosti koje su do toga dovele.

Kredibilitet – RTCG neće emitovati programe koji sadrže i promovišu poruke mržnje, podstiču na mržnju ili na **predrasude prema pojedincu, grupi ili zajednici.**

Pravednost – Ne smatra se da su bilo koja vijest ili sadržaj pravedni ako :

- Ne uključuju sve relevantne činjenice
- Navode gledaoce i slušaoce na pogrešan zaključak.

RTCG je takođe dužna da se pridržava Etičkog kodeksa novinara Crne Gore, Smjernice za načelo 8 - Novinar je dužan da štiti integritet maloljetnih osoba, kao i pripadnika marginalizovanih i ranjivih grupa;

Zakona o Nacionalnom javnom emiteru RTCG:

RTCG je dužna da, uz primjenu visokih standarda profesionalne etike i kvaliteta, bez bilo kojeg oblika diskriminacije, proizvodi i emituje programske sadržaje, koji:

- obezbjeđuju prostor za otvoreno i slobodno izražavanje različitih mišljenja i stavova o pitanjima od javnog interesa;

- su namijenjeni svim segmentima društva, posebno vodeći računa o djeci i omladini, pripadnicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, licima sa invaliditetom, socijalno ugroženim i drugim specifičnim grupama;

Saglasna sa odgovorom uredništva da nije emitovano integralno saopštenje Mitropolije crnogorsko – primorske, ali to svakako nije razlog da se ne ispoštuju propisani programski standardi.

Na kraju, potpisnik prigovora ne mora da zna kakvi su budući planovi uredništva vezani za pomenuti nacrt zakona.

PREDLOG SAVJETU

Da se prigovor uvaži.

Ombudsmanka RTCG

Danijela Popović

